

KAPLE NA NÁVSI V SOKOLNICÍCH

Na návsi v Sokolnicích před stavením č. 23 stála původně čtyřboká zvonice zakončená jehlanovitou střechou, jak ji vidíme na fotografii publikované v edici Vlastivědy moravské z roku 1897. O jejím původu v polovině 18. století se vedou spekulace odvozené od údajného stáří zvonu či kříže snátého z vrcholu stavby. Ale v tzv. císařských otiscích stabilního katastru pořízeného v 20. letech 19. století zvonici nenalezneme na rozdíl od kaple Boží Trojice nacházející se na nedaleké Skalce. Konkrétní představu o jejím vzhledu si můžeme dodnes udělat v sousedních Kobylnicích, kde nalezneme obdobnou stavbu z roku 1821.

Obr.: Škola a stará zvonice v Sokolnicích koncem 19. století

Na prahu 20. století byl ambicí rozvíjející se obce se silícím hospodářským zázemím důstojnější svatostánek, než pouhá chátrající zvonice. Budování nové kapličky započalo v září roku 1906. Byla postavena uprostřed návsi mezi školou a tehdejším panským hostincem č. 52 za přispění obce, velkostatku hraběte Mitrovského a darů zdejších příznivců. Vevnitř je vyzdobena dřevěným oltářem

Obr.: Svěcení kapličky 3. květen 1908

modřického děkana Augustina Klevety a telnického faráře Jana Mahela. V žádosti i v povolení z biskupské konzistoře nemá kaple určené zasvěcení, ale vzhledem k tomu, že byla konsekrována v mariánském měsíci květnu a ústředním bodem oltáře je socha Panny Marie, považujeme ji za **mariánskou kapli**. Jak je patrné na snímcích, slavnost provázela hojná účast místních občanů a spolků. Lze předpokládat, že tak významné události byli přítomni i zdejší kněží - rodáci P. Josef Sedlák, toho času pobývajcí v Sokolnicích, a P. Karel Burk farář v Rožné.

Obr.: 3. květen 1908 průvod spolků a občanů (dnešní Masarykova ul., zprava č. 27, 26, 25 ...)

Do věže nové kaple byl umístěn původní malý zvon, který byl po zboření staré zvonice provizorně zavěšen před domem č. 51. Pukl při zvonění v červenci 1912. Na to byl opatřen nový, zavěšený 26. července 1912. S ním se zvonilo naposledy k večeru 23. května 1917, načež byl za četné účastní občanů snát a odevzdán pro válečné účely. Mnozí staří lidé se loučili se zvonom se slzami v očích. Další zvon posvěcený 8. února 1920, dostal jméno patrona farnosti „Jan Křtitel“. Stihl jej stejný osud, byl zrekvírován v srpnu 1942. Čtvrtý byl pořízen ze sbírky mezi občany. Oproti předchozím zvonům je větší, váží cca 80 kg, není ze zvonoviny, ale tzv. náhradního válečného materiálu. Byl posvěcen ještě za okupace 25. června 1944. V této době zcela symbolicky je jeho patronem národní svátec svatý Václav. Za kmotry mu byli manželé Ludvík a Filomena Burkovi rolníci z č. 8. a jeho charakteristický „plechový“ hlas zní naší obcí dodnes. Při přechodu fronty byla kaple poškozena válečnými událostmi a na základě toho na jaře roku 1947 důkladně opravena.

Nejvlastnější biskupská konzistoř

*V obci Sokolnické munda, aby mohla být
vystavěna vlnice, složená troji stará zvonice.
Obecní výbor, v němž jest zastoupen velkostatek
a jehož členem jest i p. věhlas Lm. Knehel, poutaví
novou zvonici a ias nadhlemou, že jest to mala'
kapla, - která ovšem nemá nálež, aby v ní
složena byla naše svata, - a milodaru byl pro.
Jen oltářik se soškami Křst. Svec P. Ježíse a
P. Marie, s křížem uprostřed, z kleny boji. Stráž.
jak nákrepy "kagaji".*

*V nehlubší náte podepsaný prosi o
blahosloune povolání, aby kapla i sošky
s křížem, mohly být přeroceny.*

V Telnici dne 13 října 1907

Jan Mahel, farář.

Obr.: Žádost o svěcení kaple z 13. října 1907

Kaple se po svém vybudování stala místem řady významných událostí. Je například zaznamenána mše, kterou 7. července 1912 sloužil P. Alois Slovák iniciátor stavby památníku na Prateckém kopci, k dvacetiletému výročí založení hasičské jednoty. Nebo bohoslužba 11. května 1947 u příležitosti odhalení pamětní desky umučeným a padlým spoluobčanům během války. Pravidelně zde byl jeden z oltářů o Slavnosti Božího Těla. Vycházely odtud slavnostní průvody obcí či každoroční poutní procesí, na jaře do Křtin a v srpnu do Tuřan. Takto to trvalo až do komunistického puče v roce 1948, kdy bylo odstraněno původní vedení obce a kaple se tak dostala na samý okraj zájmu nové politické garnitury. Od poloviny 50. let k tomu byly zakázány veškeré veřejné náboženské projevy včetně procesí a v kapličky se po dlouhá desetiletí mohlo pouze zvonit. Situace došla tak daleko, že v 80. letech věž hrozila zhroutilím. Až v roce 1985 díky iniciativě farníků zaštitěných místní organizací Československé strany lidové se podařilo prosadit generální rekonstrukci, při níž byla rozebrána a nově vystavěna věž a instalováno elektrické zvonění. Teprve po revoluci v 90. letech minulého století obec opět převzala zodpovědnost za svůj majetek a kaple postupně prošla několika opravami. Tou zatím poslední je restaurování oltářní sochy Panny Marie Strážské.

ZPRACOVAL: Ing. Josef Chudáček, květen 2021

ZDROJE: Diecézní archiv Biskupství brněnského, fond Biskupská konzistoř Brno (1399) 1555 – 1949: inv. č. 10 581, sg. T44, k. 2414 / Slavík F.: Vlastivěda moravská, Brněnský kraj r. 1897, str. 287, 290 / Kronika obce Sokolnic, str. 210, r. 1944, 1947 / Pamětní kniha sokolnické kaple str. 65, 66 / Kronika farnosti Telnice r. 1985 / Catalogus cleri dioeceseos Brunensis r. 1907, str. 65 / vyprávění J. Chudáček st., M. Fialová roz. Šmídová ép. 7 / snímky archiv autora